

PRIKAZI IN OCENE

RAMMURTI S. MISHRA FILOZOFIJA IN PSIHLOGIJA JOGE

(Prevedla Lev in Maja Milčinski s sodelovanjem Mirana Božoviča,
Petra Pehanija in Boruta Škodlarja)

Znanstveno in publicistično središče, Ljubljana, 2001, 418 str.

Rammurti S. Mishra, dr. med., je kot endokrinolog, nevrokirurg in psihiater deloval in se izpopolnjeval v Indiji, Evropi in Ameriki. Rodil se je v družini jogijsko poučenih staršev in se tako že iz otroštva dalje izpopolnjeval v jogi in sanskrtu. Oblikovala so ga srečanja z mnogimi razsvetljenimi učitelji, med drugim tudi s Shankaracharyo, srečal pa se je tudi s svetovno znanim filozofom in kasnejšim predsednikom Indije dr. S. S. Radhakrishnanom. Opraviti imamo torej z avtorjem, ki je globoko zasidran v avtentični indijski duhovni tradiciji in tako izpolnjuje pogoj, ki ga zastavlja joga, da mora tisti, ki želi sam relevantno pisati o njej, tudi sam biti jogin. Tisto, kar je pri Mishri še posebej dragoceno pa je, da je povezal znanje in izkušnje iz joge s sodobno psihologijo in medicino ter duh pristne indijske filozofije in psihologije prenesel v svetovni kulturni prostor.

V uvodnemu predgovoru avtor predstavi programsko zasnovo svojega dela, ki jo lahko jedrnato povzamemo z njegovo lastno tezo, da »človek mora poznati duha, najbolj notranje središče svoje eksistence« (str. 1), kajti le tako bo lahko doživel svoje avtentično Sebstvo, »*Puruṣa*, ki je vseprisoten, vsemo-gočen, imanenten, transcendenten, brez vsakršne navezanosti, Eno in večni vir umirjenosti« (str. 124). Duševni mehanizem je v skladu s psihologijo joge urejen z določenimi zakoni, noben psihični fenomen ni naključen, ampak

ima svoj vzrok. Poznavanje duha je tako ključ do upravljanja z lastnimi mentalnimi stanji kot tudi do poznavanja bistva univerzuma v celoti, jedro posameznika in kozmosa namreč v jogi nista ločena. Avtor se posebej osredotoči na Patañjalijeve *Izreke o jogi* (v originalu *Yogasūtrāṇi*), ki so za to temo ključni. Skozi svoje komentarje poskuša ta starodavni tekst prevesti v moderno znanstveno in psihološko terminologijo. Mishrova interpretacija poudarja kompleksnost povezave med duhom in telesom. Da razumemo duha, moramo poleg psihogenih poznati tudi fiziogene (kemične, biokemične in biološke) sile. V okviru psihologije joge pa je »bistvo psihe zavedanje zavedanja ali zavest« (str. 3). Sebstvo (*Puruṣa*) je namreč povsem različno od kompleksa duha/telesa in zavedanje same neodvisnosti in neomađeževanosti Sebstva, našega avtentičnega Jaza, je cilj joge. Psihologija joge zaradi soteriološke usmerjenosti globoko zakoraka tudi v področja duha, ki presegajo okvire sodobne psihologije in kažejo njene meje. Sicer pa je eden izmed ciljev Mishrovega prevoda in interpretacije *Yoga-sūter* je tudi uporaba v sodobnih psiholoških disciplinah.

Sicer Mishra *Filozofijo in psihologijo joge* razdeli v dva dela. V uvodnem delu sistematično predstavi metafiziko *sāṃkhya*, ki tvori teoretično podlago sistema joge. Sledi predstavitev *citte* (duha), ki je glavni delovni teren joge. Le skozi jasno razumevanje in očišče-